

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้กำหนดให้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งจัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับประเทศต่างๆ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-7 ที่ผ่านมามีเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และความได้เปรียบด้านแรงงานราคาถูกของประเทศมาใช้สนับสนุนการพัฒนาประเทศ และขยายฐานการผลิต ทำให้ระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวในอัตราสูง แต่การเติบโตดังกล่าวนอกจากจะต้องแลกด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่ร่อยหรอและเสื่อมโทรมลงไปมากแล้ว ยังต้องพึ่งพาทุนเทคโนโลยี และตลาดจากต่างประเทศ ในขณะที่มีข้อจำกัดทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพคน การเสริมสร้างฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการบริหารจัดการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพโดยรวมของการพัฒนาประเทศ ชีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เกิดปัญหาความขัดแย้งในสังคมจากความเหลื่อมล้ำของรายได้ และการแข่งขันทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น แม้การพัฒนาเศรษฐกิจจะบรรลุผลตามความมุ่งหมาย แต่ได้นำไปสู่ผลการพัฒนาที่ไม่พึงปรารถนาทางด้านสังคมและการพัฒนานั้นอาจจะไม่ยั่งยืน เพราะคนในสังคมส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากระบบการพัฒนาที่ต่อเนื่องกันมายาวนาน

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาดังกล่าว แม้ว่าจะสร้างความเจริญเติบโตแก่เศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากอัตราการผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ที่ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปีในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-7 ดังตารางที่ 1.1 การเติบโตดังกล่าวส่งผลให้ประเทศไทยสามารถสะสมทุนได้มากขึ้นอย่างรวดเร็ว ฐานการลงทุนระหว่างประเทศของไทยดีขึ้น ภาระหนี้สินลดลง เงินคงคลังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศมากขึ้น ในขณะเดียวกัน ยังได้ทำให้ประเทศเข้าสู่ความทันสมัย คนไทยมีความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตและมีโอกาสเข้าถึงบริการทางด้านสาธารณสุขและการศึกษามากขึ้นทำให้สุขภาพอนามัย

และการเรียนรู้โดยรวมของคนไทยเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม หากประเมินผลการพัฒนาประเทศในมิติของความสมดุล ความพอดี และการมีภูมิคุ้มกัน เพื่อให้เศรษฐกิจและสังคมของประเทศพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน จะพบว่าการเติบโตดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสิ้นเปลือง ยังขาดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการใช้ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เน้นทางด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพ ส่งผลให้ทุนต่างๆ ได้สูญหายหรือลดน้อยลงไปเป็นจำนวนมาก อีกทั้งทุนที่มีอยู่ก็ไม่ได้รับการเสริมสร้างให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)

ตารางที่ 1.1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-9

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (หน่วย: ร้อยละ)
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509)	8.1
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514)	7.2
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519)	6.2
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524)	7.1
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529)	4.4
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	10.5
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539)	8.0
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)	1.9
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549)	5.7

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) และฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) จึงได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์การพัฒนาใหม่ ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมทั้ง

ปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนมาเป็นบูรณาการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีการกำหนดเป้าหมายต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป้าหมายประการหนึ่งก็คือ “การเพิ่มคุณภาพของการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แก่เด็กในวัยเรียนทุกคน การเตรียมการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 12 ปี และการฝึกอบรมครูอาจารย์ทุกคนอย่างต่อเนื่อง” อย่างไรก็ตามในปีแรกของแผนฯ นี้ ประเทศไทยต้องประสบวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และส่งผลกระทบต่อคนและสังคมเป็นอย่างมาก ทำให้รัฐบาลต้องเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพมั่นคง รวมถึงลดผลกระทบจากวิกฤตที่ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานและความยากจนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงเป็นผลให้อัตราการเจริญเติบโตของประเทศลดลงจากช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 – 7 เป็นอย่างมาก ส่วนผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 พบว่า ประสบความสำเร็จที่น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี เสถียรภาพทางเศรษฐกิจปรับตัวสู่ความมั่นคง ความยากจนลดลง ขณะเดียวกันระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาก อันเนื่องมาจากการดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยการมีหลักประกันสุขภาพที่มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศ และการลดลงของปัญหาสุขภาพเสพติด

ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาฉบับปัจจุบัน ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยยังคงมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนฯ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) เป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญตัวหนึ่งในการวัดระดับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ในทางเศรษฐศาสตร์สามารถอาศัยฟังก์ชันการผลิต (Production Function) ในการศึกษาองค์ประกอบของปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มผลผลิต โดยนอกจากจะพิจารณาด้านปริมาณของปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดแล้วคุณภาพของปัจจัยก็มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเพิ่มผลผลิตด้วย ซึ่งการเพิ่มคุณภาพของปัจจัยแรงงานทางหนึ่งคือ การลงทุนในด้านการศึกษา ซึ่งจากนโยบายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 , 9 และ 10 ทำให้รัฐบาลพยายามเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในนโยบายการคลังให้มากขึ้น โดยหวังจะเป็นการลงทุนเพื่อสร้างสมความรู้ความสามารถให้กับประชากรของประเทศ ดังตารางที่ 1.2 จะเห็นว่า

การใช้จ่ายของภาครัฐบาลในด้านการศึกษามีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นในทุกๆ ปี โดยอัตราส่วนของการใช้จ่ายของภาครัฐบาลในด้านการศึกษาต่อการใช้จ่ายของภาครัฐบาลทั้งหมดอยู่ที่ประมาณร้อยละ 32.26 ในช่วง 12 ปีที่ตั้งแต่เริ่มแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2540 - 2551)

ตารางที่ 1.2 การใช้จ่ายภาครัฐบาลด้านการศึกษาของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 – 2551

ปี พ.ศ.	การใช้จ่ายภาครัฐ ทั้งหมด (ล้านบาท)	การใช้จ่ายภาครัฐด้าน การศึกษา(ล้านบาท)	ร้อยละของการใช้จ่ายด้านการศึกษา ต่อการใช้จ่ายภาครัฐทั้งหมด
2536	204,210	60,901	29.82
2537	220,938	62,091	28.10
2538	232,457	67,375	28.98
2539	260,471	72,982	28.02
2540	253,100	75,726	29.92
2541	262,962	89,421	34.01
2542	271,029	86,022	31.72
2543	278,095	92,356	33.21
2544	284,026	91,395	32.18
2545	286,059	94,484	33.03
2546	293,092	101,024	34.47
2547	309,883	102,902	33.21
2548	344,922	107,480	31.16
2549	352,514	110,605	31.38
2550	386,615	123,599	31.97
2551	404,538	124,718	30.83

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การที่รัฐบาลให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาระดับความรู้ความสามารถของประชากรก็เนื่องมาจาก ประชากรเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ถ้าประเทศใดที่ประชากร

มีระดับความรู้ความสามารถสูง ประเทศนั้นย่อมมีระดับของการพัฒนาประเทศสูงด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ เพราะ ความก้าวหน้าในวิทยาการต่างๆ เกิดขึ้นจากความรู้ความสามารถของคนทั้งสิ้น

ตารางที่ 1.3 จำนวนประชากร อันดับความสามารถในการแข่งขันฯ ของ IMD และอัตราการรู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ของประเทศต่างๆ ในปี พ.ศ. 2552

ประเทศ	จำนวนประชากร (ล้านคน)	อันดับความสามารถใน การแข่งขันฯ ของ IMD	อัตราการรู้หนังสือของ ประชากร (ร้อยละ)
สหรัฐอเมริกา	307.21	1	99.0
ฮ่องกง	7.05	2	94.6
สิงคโปร์	4.65	3	94.4
ญี่ปุ่น	127.07	17	99.0
มาเลเซีย	25.71	18	91.9
จีน	1,323.59	20	93.3
ไทย	65.99	26	94.1
เกาหลีใต้	48.50	27	99.0
อินเดีย	1,156.89	30	66.0
อินโดนีเซีย	240.27	42	92.0
ฟิลิปปินส์	97.97	43	93.4
เวียดนาม	88.57	-	90.3
พม่า	52.82	-	89.9
ลาว	6.83	-	68.7
กัมพูชา	14.49	-	73.6

ที่มา : U.S. Census Bureau (International Data Base) , IMD World Competitiveness Yearbook 2009

และ United Nations Development Programme Report 2009

การมีประชากรในจำนวนที่เหมาะสมเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในแง่ของการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้กระจายไปสู่ประชากรของประเทศโดยทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ แต่ทว่าในปัจจุบันจำนวนประชากรที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ ไม่ได้ก่อให้เกิด

ความได้เปรียบหรือเสียเปรียบในเชิงการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศเหมือนเช่นในอดีต เนื่องจาก การมีระบบสารสนเทศที่ทันสมัย ซึ่งทำให้โลกนี้ไร้พรมแดน ฉะนั้น ความได้เปรียบในการแข่งขันจึงไม่ได้สำคัญอยู่ที่การมีกำลังคนมาก หรือน้อย หากแต่อยู่ที่ระดับปัญญาของคนในแต่ละประเทศ ดังจะเห็นได้จากการศึกษาเปรียบเทียบจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติของ International Institute for Management Development หรือ IMD ในปี 2552 ที่ได้จัดให้ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีประชากร 307.21 ล้านคน อยู่ในอันดับที่ 1 ส่วนประเทศฮ่องกงและสิงคโปร์ ซึ่งมีประชากรเพียง 7.05 และ 4.65 ล้านคนอยู่ในอันดับที่ 2 และ 3 ตามลำดับ ส่วนประเทศไทยมีประชากรทั้งสิ้น 65.99 ล้านคน อยู่ในอันดับที่ 26

โดยหากพิจารณาจากประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รู้หนังสือของประเทศไทย จะพบว่า มีอัตราส่วนถึงร้อยละ 94.1 ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกับประเทศสิงคโปร์ (94.4) และประเทศฮ่องกง (94.6) แต่ต่ำกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา (99.0) ดังตารางที่ 1.3 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอัตราการรู้หนังสือของคนไทยจะสูงถึงร้อยละ 94.1 แล้วก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของคนไทยส่วนใหญ่แล้ว จะพบว่า ประชากรที่อายุ 15 ปีขึ้นไป ไม่มีการศึกษา 2,402,900 คน จบต่ำกว่าชั้นประถมศึกษา 16,362,200 คน จบชั้นประถมศึกษา 10,264,300 คน จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 9,719,600 คน จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 7,026,900 คน และจบระดับอุดมศึกษา 6,802,100 คน ซึ่งจะพบว่า มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 55.05) จบการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังตารางที่ 1.4 ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่ยังต่ำอยู่มากหากจะต้องแข่งขันกันในระดับโลก ทั้งนี้เพราะความได้เปรียบของประเทศอยู่ที่การมีประชากรที่มีคุณภาพ มีการศึกษาสูง มีสติปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหา รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ตลอดจนมีความสามารถในการใช้ และประดิษฐ์คิดค้นเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ประเทศ

ตารางที่ 1.4 จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ ของประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2552

ระดับการศึกษา	จำนวน (พันคน)	ร้อยละต่อประชากรทั้งหมด
ไม่มีการศึกษา (None)	2,402.9	4.56
ต่ำกว่าประถมศึกษา (Less than Elementary)	16,362.2	31.03
ประถมศึกษา (Elementary/Primary)	10,264.3	19.46
มัธยมศึกษาตอนต้น (Lower Secondary)	9,719.6	18.43
มัธยมศึกษาตอนปลาย (Upper Secondary)	7,026.9	13.32
- สายสามัญ (General/Academic)	5,187.7	9.84
- สายอาชีวศึกษา (Vocational)	1,814.9	3.44
- สายวิชาการศึกษา (Teacher Training)	24.3	0.04
อุดมศึกษา (Higher Level/Tertiary)	6,820.1	12.93
- สายวิชาการ (Academic)	3,689.9	7.00
- สายวิชาชีพ (Higher Technical Education)	2,229.8	4.23
- สายวิชาการศึกษา (Teacher Training)	900.4	1.70
อื่นๆ (Others) *	26.9	0.05
ไม่ทราบ (Unknown)	112.6	0.22
รวมทั้งหมด	52,735.4	100.00

หมายเหตุ : * รวมอาชีวะระยะสั้น (Including Short Course Vocational)

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำหรับประเทศไทยที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ยังขาดสมรรถภาพในการวิจัย และการพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง การนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการผลิต และการพัฒนาประเทศ โดยเมื่อพิจารณาจากหลายๆ ด้านแล้วจะพบว่า การนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศเป็นวิธีการที่ประหยัดเมื่อคำนึงถึงค่าใช้จ่าย และเวลาที่ต้องใช้ในการค้นคว้า วิจัย และมีความเสี่ยงที่น้อยกว่า เนื่องจากสามารถคัดเลือกเทคโนโลยีที่มีความสำเร็จเป็นที่เชื่อถือได้ อย่างไรก็ตาม การที่จะได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่ทั้งในด้านของการพัฒนาเศรษฐกิจ และการพัฒนาเทคโนโลยีนั้น ผู้รับเทคโนโลยีจำเป็นต้องมีความสามารถในการก่อกอง ดัดแปลง และพัฒนาเทคโนโลยีนำเข้าให้เหมาะสมกับสภาวะการผลิต และความได้เปรียบของทรัพยากรของประเทศ

ทั้งนี้เพราะ โดยทั่วไปแล้วเทคโนโลยีที่คิดค้นขึ้นมักเหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นๆ ซึ่งส่วนใหญ่คือประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมีสถานะแตกต่างจากประเทศกำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยเป็นอย่างมาก การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงจำเป็นต้องจัดเตรียมให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อความสมดุลทางด้านอุปสงค์ และอุปทานของแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสาขาการผลิตต่างๆ ของประเทศ

ทุนมนุษย์ (Human Capital) เป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งในการบ่งบอกถึงความสามารถในการทำงานของปัจจัยแรงงานว่า ปัจจัยแรงงานนั้นมีประสิทธิภาพ (Efficiency) มากน้อยเพียงใด โดยแรงงานที่มีทุนมนุษย์สูงจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าแรงงานที่มีทุนมนุษย์ต่ำภายใต้ระยะเวลาในการทำงานที่เท่าเทียมกัน ซึ่งประสิทธิภาพของแรงงานในการผลิตจะเป็นตัววัดผลการดำเนินงานของธุรกิจ หรืออุตสาหกรรม

ในประเทศไทยได้มีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทุนมนุษย์และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่บ้าง เช่น การศึกษาของ สุนิสา ไชยเยี่ยม (2538) ที่ศึกษาบทบาทของการศึกษาที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และศึกษาบทบาทของแรงงานแต่ละกลุ่ม โดยแบ่งตามระดับการศึกษาของแรงงานที่สำเร็จออกเป็น 4 ประเภท คือ แรงงานที่ไม่ได้รับการศึกษา แรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอนุบาล และประถมศึกษา แรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและเตรียมอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า และแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่าปัจจัยทุนมีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากที่สุด ในส่วนของปัจจัยแรงงาน พบว่า แรงงานที่ไม่มีการศึกษาจะส่งผลในทางลบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่แรงงานที่มีการศึกษามีผลในทางบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และงานศึกษาของ สุจิต สันนิธิลาวัณย์ (2545) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับปัจจัยแรงงานจำแนกตามระดับการศึกษา โดยจำแนกเป็น 3 ระดับ ซึ่งประกอบด้วย แรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา แรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมถึงวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาของรัฐบาล พบว่า แรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีอิทธิพลต่อผลผลิตรวมสูงที่สุดโดยเปรียบเทียบกับปัจจัยแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ส่วนในด้านการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาของภาครัฐ พบว่า ระดับอุดมศึกษามีอัตราการขยายตัวของงบประมาณน้อยกว่าระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา นอกจากนี้ อัตราการเติบโตของค่าใช้จ่ายต่อหัวของรัฐบาลในการศึกษาระดับอุดมศึกษาก็น้อยกว่าระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งนี้จะแตกต่างจากการศึกษาที่ผ่านมาข้างต้น โดยจะทำการศึกษาความสัมพันธ์ของทุนมนุษย์และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ใน 2 รูปแบบ ทั้งกรณีที่ทุนมนุษย์ (Human capital) เป็น ปัจจัยโดยตรง (Direct input) ในฟังก์ชันการผลิต (Production

function) และในกรณีที่ทุนมนุษย์ (Human capital) ส่งผลต่อตัวแปรเทคโนโลยี (Technology parameter) ซึ่งนอกจากจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมแล้วยังจะศึกษาความสัมพันธ์ในทุกภาคการผลิตซึ่งครอบคลุมทุกสาขาการผลิตในประเทศไทย ข้อมูลที่ได้จึงมีความละเอียด และเจาะจงในรายละเอียดการผลิต ทำให้เกิดประโยชน์มากกว่าการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลการผลิตที่เป็นภาพรวม ดังนั้นจึงทำให้ได้ค่าความสัมพันธ์ที่เกิดจากทุนมนุษย์และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภาคการผลิตต่างๆ ที่สามารถเปรียบเทียบกันได้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปวิเคราะห์ และคำนวณการวางแผนนโยบายการพัฒนาแต่ละภาคการผลิตได้อย่างเหมาะสม รวมไปถึงใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของทุนมนุษย์และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของทุนมนุษย์และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในแต่ละภาคการผลิต

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ผลการศึกษาที่ได้รับเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในกระทรวงแรงงาน ในการนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้กำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะของแรงงาน ให้สอดคล้องกับทิศทาง และความต้องการของภาคอุตสาหกรรม
2. ผลการศึกษาที่ได้รับเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในกระทรวงอุตสาหกรรม เช่น สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ที่สามารถนำข้อมูลจากการศึกษาไปวิเคราะห์ และคำนวณการวางแผนนโยบายการพัฒนามุคผลในแต่ละอุตสาหกรรมได้อย่างเหมาะสม
3. ผลการศึกษาที่ได้รับเป็นประโยชน์ต่อองค์กรต่างๆ รวมไปถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดและวางแผนนโยบายด้านการศึกษาและเทคโนโลยี ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาและเทคโนโลยี

1.4 ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาศักยภาพของทุนมนุษย์และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของทุนมนุษย์และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ใน 2 รูปแบบ ทั้งกรณีที่ ทุนมนุษย์ (Human capital) เป็น ปัจจัยโดยตรง (Direct input) ในฟังก์ชันการผลิต (Production function) และในกรณีที่ ทุนมนุษย์ (Human capital) ส่งผลต่อตัวแปรเทคโนโลยี (Technology parameter) โดยจะศึกษาศักยภาพระหว่างทุนมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งภาพรวมและในทุกภาคการผลิตซึ่งครอบคลุมทุกสาขาการผลิตในประเทศไทย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2523 ถึง พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved